

KOREAKRIGETS FÖRHANDLINGAR OCH KONSEKVENSER AV FÖRHANDLINGARNA

Förhandlingarna som ledde till det nuvarande stilleståndsavtalet kom att innebära en rad överenskommelser som gjordes samt ett antal kommissioner som skulle bildas för att följa upp efterlydnaden av avtalet. Avtalet undertecknades av General Nam IL för både Korean Peoples Army (KPA) och Chinese Peoples Voluntary (CPV) och för Sydkorea Generallöjtnant William K Harrison. I och med detta ansåg Nordkorea att avtalet var en överenskommelse mellan Nordkorea och USA. Med stilleståndsavtalet som grund var tanken att parterna skulle träffas efter tre månader och återuppta förhandlingar om ett fredsavtal. Alla försök till sådana förhandlingar har sedan 1953 misslyckats.

AA (Armestice agreement) Stilleståndsavtalet

Stilleståndsavtalet som undertecknades i den så kallade Peace-Pagodan (den var belägen cirka 400 meter väster om nuvarande Joint Security Area, JSA) innehöll i huvudsak följande överenskommelser:

- eld upphör skall gälla från klockan 2200 den 27 juli 1953
- en Military Demarcation Line (MDL) mellan de stridande styrkorna skall fastställas. Styrkorna skall dras tillbaka 2 km på vardera sidan av MDL och en Demilitarized Zone (DMZ) om totalt 4 km bredd upprättas. Inom DMZ får finnas högst 1000 man på vardera sidan. De får endast bära eldhandvapen av enkelskottstyp; automatvapen och tunga vapen är inte tillåtna inom zonen.
- förbud mot att införa personal- och materialförstärkningar till Korea (läget avseende personal och materiel kl 2200 den 27 juli 1953 skulle gälla. Det fick inte tillföras fler soldater eller annan materiel än den befintliga).
- tio orter POE (Ports of Entry), fem i norr och fem i söder, fastställs som enda tillåtna platserna för in- och utförsel av personal och materiel.
- en Military Armestice Commission (MAC) skall upprättas
- en Neutral Nations Supervisory Commission (NNSC) upprättas
- en Neutral Nations Repatriation Commission (NNRC) upprättas
- utväxling av krigsfångar skall verkställas inom 60 dagar efter AA undertecknande. NNRC skall verkställa utväxlingen av krigsfångar. Dess säte är i Panmunjeom
- slutligen innehåller AA rekommendationer till regeringarna "countries concerned on both sides" att inom tre månader sammankalla till en politisk konferens och förhandla samt reglera frågan om bortdragande av främmande trupp för att därigenom åstadkomma en fredlig lösning av Korea-frågan (ännu idag olöst).

MAC (Military Armestice Commission)

Enligt AA skall MAC övervaka efterlevnaden av stilleståndsavtalet och genom förhandlingar bilägga tvister rörande överträdelser. MAC utgörs av företrädare från de bägge sidorna.

MAC skall bestå av 10 medlemmar, fem utnämnda av the Commander-in-Chief, United Nations Command (UNC) och fem utnämnda ”jointly” av the Supreme Commander of the Korean People Army (KPA) och the Commander of the Chinese Peoples Volunteers (CPV). Av medlemmarna skall tre på vardera sidan vara generaler eller flaggmän och övriga två ha lägst överstes grad.

UNCMAC: US generalmajor, ROK generalmajor, ROK brigadgeneral, UK brigadier.
(ROK, Republic of Korea, Sydkorea)

KPA/CPV MAC: KPA generalmajor, CPV generalmajor, KPA generalmajor, två st KPA senior Colonels.

MAC biträds av ett sekretariat. Protokoll och förhandlingar förs på engelska, koreanska och kinesiska. KPA/CPV sekretariat ligger i Kaesong och UNCMAC sekretariat ligger i Seoul.

MAC skall biträdas av tio Joint Observer Team (JOT) sammansatta av personal från vardera sidan. Dess uppgift är att utföra i och undersökningar samt utreda incidenter och överträdelser av AA som inträffar inom DMZ och/eller Han-Flodens utlopp.

Genom direktöverenskommelser mellan parterna har AA byggts ut med ett antal tillägg som reglerar administrativa frågor. Ett sådant tillägg har bland annat skapat det område som benämns JSA (Joint Security Area) inrymmande förhandlingslokaler för MAC, NNSC, sambandsofficerare JDO (Joint Duty Officer) för båda sidor samt idag också representanter för Röda Kors organisationer. Inom JSA får finnas högst 5 officerare samt 30 man lätt beväpnad trupp, vaktpersonal. Dessa bemannar bland annat vaktpositioner utanför förhandlingslokalerna vid pågående förhandlingar eller vid besök inom JSA.

NNSC (Neutral Nations Supervisory Commission)

Svenska övervakningskommissionen

- NNSC skall övervaka, observera, inspektera och undersöka förhållanden rörande in-och utförelse av personal och materiel
- utföra sådan särskild observation och/eller inspektion som kan begäras av MAC eller av den ena eller andra sidans Senior Member avseende överträdelser av AA utanför DMZ
- rapportera till MAC
- NNSC skulle bestå av fyra neutrala länder (med neutrala länder menar man i avtalet länder som inte deltagit i strider på endera sidan). Sydsidan valde Sverige och Schweiz. Nordsidan valde Polen och Tjeckoslovakien. Historiskt sett fördes diskussioner om sex länder sydsidan förslög Norge och nordsidan sovjetunionen. UNC ansåg sig inte kunna godkänna Sovjet som lämplig kandidat varför nordsidan ansåg detsamma om Nato-makten Norge. Slutresultatet blev därmed fyra medlemsländer. NNSC fick sitt säte i Panmunjeom, en svensk-schweizisk camp på sydsidan och en polsk-tjeckisk camp på nordsidan.

NNSC skulle biträdas av 20 Inspection Teams (NNIT), tio fasta förslagda i de tio POE samt tio rörliga, de senare avsedda att sändas ut på särskilda inspektioner. Under hösten 1955 kom dessa rörliga och fasta teams att dras in då delegationerna inte ansåg att de kunde fullfölja uppgiftens lösande då varken nord eller sydsida bidrog till att rapportera och meddela förändringar i materiel och personal (endast sydsidan rapporterade personalförändringar och gör så även idag).

De båda delegationerna skall från sina hemländer förses med adekvat personal (staff assistans) för uppgiften samt ett sekretariat med erforderlig personal. Vidare skall en Alternat Member (överste, stf delegationschef) utses som vid förfall av Member (general, delegationschef) som skall representera honom vid kommissionens sammanträden. NNSC skall sammanträda dagligen och får ajournera sina förhandlingar i högst sju dagar. Bestämmelsen följs fortfarande och den av hävd etablerade ordinarie mötestiden med kommissionen på tisdagar klockan 1000 gäller allttjämt.

NNSC började omedelbart sitt arbete enligt avtalet och ett första möte hölls den 1 augusti med början klockan 1500 och följdes av dagliga möten hela månaden. Efterhand som många besvärliga procedurfrågor avhandlats minskade antalet möten och från och med februari 1954 har kommissionen utnyttjat sin rätt att sammanträda minst var sjunde dag.

Under de mer än 50 år som kommissionen har verkat har uppgifter tillförts kommissionen enligt följande.

- genomföra åtgärder jämlikt AA, till exempel formella sammanträden samt regelbundna möten (tisdagar klockan 1000)
- organisera särskilda möten, sammankomster mm i T 1 (förhandlingsbyggnaden i JSA)
- motta och orientera besökanden till NNSC om vår verksamhet
- delta/utföra intervjuer med personal som korsat MDL, till exempel avhoppare
- delta i repatrieringsceremonier
- delta i ceremonier kring stupade soldater
- delta i kontrollflygningar längs DMZ samt flygningar från Bonifas in till JSA
- närvara i samband med MDL passager i JSA
- delta som observatör i samband med övningar, transporter i transportkorridorerna etc.

Efterlevnaden av avtalets överenskommelse om att rapportera in- och utförelse av materiel och personal har genom åren övergetts av båda sidor. Nordsidan slutade ganska snabbt med rapportering och sydsidan slutade rapportera in- och utförelse av materiel efter ett antal år. Sydsidan rapporterar fortfarande in-respektive utförelse av personal enligt avtalet till NNSC.

Från start bestod den svenska styrkan av 86 man, 3 generaler, 3 överstar samt 32 övriga regementsofficerare, 22 kompaniofficerare och förvaltare, 15 underofficerare och underbefäl. Ganska snabbt reducerades styrkan och idag består den av 5 delegater (en general, en överste, två majorer samt en kapten).

Enligt det underskrivna avtalet skulle de två delegationerna övervaka in- och utförelse av personal och materiel från de 10 fastställda POE.

I samband med Tjeckoslovakiens delning 1993 blev Polen kvar som enda medlemsland på nordsidan. Tjeckien var berett att ta över Tjeckoslovakiens roll men detta godkände inte nordsidan. Då återstod endast Polen som representant för nordsidan. Å andra sidan ansåg nordsidan att även Polen kunde lämna sitt uppdrag. Polen ansåg att uppdraget kvarstod och fortsatte verksamheten som tidigare avtalat. Nordsidan ansåg inte att stilleståndsavtalet ägde giltighet. Nordsidan stängde av el och vattenförsörjningen till Polens camp varför de tvingades lämna campen i februari 1995. Polen representerar nordsidan idag cirka tre gånger

per år i samband med möten mellan NNSC nationerna. Sverige och Schweiz har fortfarande varsin militär delegation placerade i Panmunjeom.

Den svenska delegationen kom att stationeras i Panmunjom vid den 38 breddgraden nära en liten by som heter Daesong-dong och inte långt från ett större samhälle vid namn Kaesong-dong. Polska och Tjeckoslovakiska campen fanns på nordsidan strax innanför demarkationslinjen i ett hus som idag är ett fredsmuseum endast tillgängligt från nordsidan. Panmunjom var från början en liten by vid vägen från Seoul till Kaesong. Här stannade resanden och övernattade och njöt av den fina naturen. Daesong-dong är en liten bondby som fortfarande lever och frodas. De som bor där åtnjuter (på grund av sitt läge inom den demilitariserade zonen, DMZ) skattefrihet för det ris och den ginseng som odlas och detta säljs till ett högre pris än övrigt i Korea (beroende på bl. a. den rena och klara luft som finns i området). Byn har en egen skola där barnen går till och med 6:e klass. Byn fungerar och är uppbyggd som en kommun med alla dess funktioner och beslutsorgan. I byn finns en sydkoreansk vaktpluton placerad som sköter bevakning, skydd med mera. Plutonens uppgift är också att ständigt se till att den Sydkoreanska flaggan finns hissad i den 100 meter höga flaggstången. Ute på åkrarna följs bönderna av vaktsoldater i det dagliga arbetet för att förhindra att nordsidan kidnappar eller skadar dessa.

NNRC (Neutral Nations Repatriation Commission)

UNCREG (United Nations Command Repatriations Group) bildades för att ta hand om de mest vitala frågorna efter kriget nämligen den om repatriering av POW (Prisoner of War). Chef för UNCREG blev den amerikanske brigadgeneralen A K Hamblen. För att på plats hantera repatrieringen bildades NNRC (Neutral Nations Repatriations Commission). NNRC kom att bestå av fem kommissioner Sverige, Schweiz, Polen, Tjeckoslovakien och Indien. Indiens representant utsågs som ordförande för NNRC. Chef och ordförande för NNRC blev den Indiske generallöjtnanten K S Thimayya. Indien skulle också bidra med trupp för att vakta krigsfångarna när de fanns i lägret i Panmunjeom. Då Sydkorea inte tillät att de indiska trupperna landade på Sydkoreansk mark flögs alla soldater in med helikopter till DMZ. Detta blev en gigantisk helikopteroperation. Campen i Panmunjeom kallades för "Hind Nagar" (betyder Indisk city) och campen som inrymde delegationerna kallades "Shanti Nagar" (betyder Fredsstaden).

Att stilleståndsförhandlingarna tog ovanligt lång tid var till stor del beroende på att repatrieringen av krigsfångar drog ut på tiden. Förenta Nationerna ansåg att varje krigsfånge skulle själv få besluta om denne ville återvända hem eller inte. De krigsfångar som ville återvända till sitt hemland skulle utväxlas inom 60 dagar. De som vägrade skulle överlämnas till NNRC för handläggning. Om mottagarländer ville fick de sända representanter som skulle förklara för krigsfångarna deras rättigheter. Dessa krigsfångar skulle utväxlas senast inom 90 dagar. Detta innebar enligt avtalet att slutdatum skulle vara den 23 december 1953. Repatrieringen genomfördes över "Bridge of no return" (bron utan återvändo) vilket innebar att när man väl valt sida och passerat bron fanns ingen återvändo. Vid detta tillfälle kom också delegationerna att minska på antalet delegater då uppgifterna avsevärt reducerats.

Den 21 februari 1954 upplöstes NNRC då inga ytterligare uppgifter kvarstod att lösa.